

INVESTIGACIÓN HUMANÍSTICO-SOCIAL I EUROPA

No hi ha dubte que és una responsabilitat acceptar el repte de donar a conèixer part dels resultats de les investigacions humanístico-socials que fem al Campus Universitari de Castelló, en una publicació que volem que estiga a l'abast dels universitaris de les nostres comarques i que, alhora, es puga distribuir entre els Departaments Universitaris que treballen en línies d'investigació semblants a les nostres. Certament aquest repte té molts vessants. Cal dir d'antuvi que és una publicació interdisciplinària que, amb articles de disciplines que cada vegada més van consolidant el seu «paradigma» de científicitat -per dir-ho amb Kuhn-, com la Sociologia, la Psicologia, o les Ciències de l'Educació, manté la recerca filosòfica perquè, qui escriu açò si més no, pensem que no es pot defugir el compromís d'omplir d'«humanitat» la investigació científica mateixa.

La recuperació de les «humanitats» pel Consell d'Universitats per agrupar un conjunt de titulacions en el marc de la reforma del plans d'estudis universitaris, ens facilita la reflexió sobre aquesta paraula tan plena de contingut. La investigació científica és producte humà i, ja ho dia Terenci, homo sum, humani nihil a me alienum puto. La qual cosa no vol dir que reivindicuem una investigació allunyada de la realitat. Si de manera humanista busquem entre les paraules parents de homo trobem humus i, comenta Landman, que home voldria dir «lligat a la terra». És per això que reivindicar les «humanitats» no és de cap manera proposar una recerca sense sentit per a l'home, sinó portar més arran de terra el sentit humà de la investigació científica pura i aplicada.

L'any 1935, denunciava Husserl la malaltia d'Europa i la crisi de les ciències. No es referia a una crisi dels fonaments epistemològics, ni als resultats o realitzacions efectives de les ciències que tots sabem que són molts. Volia dir que la racionalitat científica, considerada només des de la perspectiva «moderna» dels avanços matemàtico-experimentals, havia perdut sentit per a l'ésser humà. Europa era un concepte cultural que incloïa la part de la humanitat que decideix -en els grecs- adoptar l'actitud (Einstellung) de governar-se ella mateixa fent lliurement ús de la pròpia racionalitat. El fet d'unilateralitzar la racionalitat emprant només la racionalitat matemàtico-experimental moderna, deixava sense sentit humà la ciència i, aleshores, Europa concebuda d'aquesta manera es mostrava malalta. No fracassava el «racionalisme» sinó l'ús unilateral de la racionalitat. Per això la necessitat de recuperar la racionalitat europea, passava per la reivindicació de l'Europa transnacional que és capaç de lluitar ella mateixa pels ideals normatius de la raó. Curar la malaltia d'Europa es omplir de sentit humanista la tasca de les ciències, d'altra banda, tan efectiva i eficaç. Recentment ha parlat Habermas de l'Europa postnacional regida per la democràcia i els drets humans.

És des d'aquest marc que entenc la interdisciplinarietat que ens permet deixar de traduir aquelles Geisteswissenschaften de Dilthey per «ciències de l'esperit», i començar a traduir-les per humanistic disciplines com fan els anglesos. I és el compromís de la nova Europa el que ens ha d'impulsar a seguir fent recerca humanístico-social que recupere el sentit humà de la ciència.

VICENT MARTÍNEZ GUZMÁN
Membre del Consell de Redacció